

למורים שלום !

לפניכם מגוון של סיפורי מסגרת שנכתבו על ידי מורים שהשתתפו בניסוי הוראת האזרחות בהיקף של שתי יחידות שכלל את מטלת ביצוע כמטלת הערכה, במהלך השנים תשס"ו-תשס"ח. הכנסנו תיקונים מעטים במבנה המטלה אך שמרנו על תוכנם .
 הסיפור הראשון נכתב על ידי אסתר בוכניק .
 הסיפור השני נכתב על ידי אשראף סביחאת
 הסיפור השלישי נכתב על ידי ג'יהד חרב-מנסור
 הסיפור הרביעי נכתב על ידי יצחק שטייגמן
 תודתנו נתונה לכל המורים
 חנה אדן וורדה אשכנזי

סיפור מסגרת ראשון :

עיריית כפר סבא כמו רשויות מקומיות אחרות, מחויבת לדאוג למוסדות חינוך לכל המגזרים בעיר: דתיים וחילוניים .

כיום פועלים בכפר סבא מספר בתי-ספר תיכוניים עירוניים חילוניים ואולפנה תיכונית דתית-לאומית לבנות , אך הבעיה היא שהעירייה לא הקימה עד כה תיכון עירוני דתי לבנים בעיר.
 כתוצאה מכך בנים למשפחות דתיות נאלצים לנדוד לערים אחרות על מנת למצוא מוסד חינוכי המתאים להם ולהשקפת עולמם הדתית ולשם כך מוציאים כספים רבים.

הבעיה של היעדר בית ספר תיכון דתי לבנים קשורה לתכנים ועקרונות שלמדתם במקצוע האזרחות בנושאים: "רשויות שלטון מרכזי ומקומי ומערכת היחסים ביניהן" "זכויות אדם ואזרח" (על המורה להוסיף את מפרט התכנים שנלמדו ועליהם התלמידים צריכים לבסס את עבודתם. הידע והיישום של התלמידים על פרטי התוכן יוגדרו ויופיעו גם במחווה).

עליכם, תלמידים, לבחור היבט של אחד מהגורמים הקשור לסיפור (הורים, תלמידים, מחלקת החינוך העירונית) לנסח בעיה אמיתית העולה מתוך סיפור המסגרת בהתאם להיבט שבחרתם להציג את הבעיה, להסביר את הרקע שלה בקצרה, לחקור אותה, להציג את ממצאיכם ולמצוא לה פתרון מעשי ומנומק , שיבטא את התכנים והעקרונות שנלמדו באזרחות : "רשויות שלטון מרכזי ומקומי ומערכת היחסים ביניהן" "זכויות אדם ואזרח" (כולל הפירוט שהמורה הגדיר) . לבסוף עליכם להציג את הפתרון הנראה לכם כמתאים ביותר באמצעות תוצר שישכנע את הגורם אליו הוא מופנה לבחור בו כפיתרון .

העבודה צריכה להתייחס ל-

- 2 – 3 מקורות אמינים, עדכניים ורלוונטיים לנושא המבחרים את הבעיה הספציפית שבחרתם. עליכם לנמק מדוע בחרתם דווקא במקורות מידע אלה.

- קישור והתבססות על ידע נלמד מתחומי התוכן באזרחות בנושאים שלמדתם: "רשויות שלטון מרכזי ומקומי ומערכת היחסים ביניהן" "זכויות אדם ואזרח". (כולל הפירוט שהמורה הגדיר)
- עריכת שאלון הכולל: 20 – 30 נשאלים, 5-10 שאלות לשאלון או עריכת ראיונות לשלושה מרואיינים מתאימים לדון בבעיה, כאשר השאלון או הראיונות מתייחסים ובודקים את הבעיה שהקבוצה בחרה לעסוק בה ותורמים להתוויית דרך לפתרון. עליכם לנמק מדוע בחרתם דווקא להשתמש בכלי החקר המסוים. (שאלון/ראיון).
- הצגת הממצאים שנאספו על פי כללי הצגת ממצאים שלמדתם ובדיקת ההלימה בין הממצאים לבין הבעיה שנוסחה על ידי הקבוצה.
- בחירה של פיתרון מעשי לבעיה תוך הנמקה לגבי יתרונותיו ביחס לפתרונות אחרים אפשריים והתייחסות גם לחסרונותיו האפשריים. הפתרון צריך להתבסס על הידע שלכם בתכנים ומושגים שלמדתם בשיעורי האזרחות בנושאים כמו "רשויות שלטון מרכזי ומקומי ומערכת היחסים ביניהן" "זכויות אדם ואזרח" (כולל הפירוט שהמורה הגדיר)
- הכנת תוצר סופי המופנה לגורם שנראה לכם מתאים, שעשוי לסייע ביישום הפתרון אותו אתם מציעים. התוצר המופנה לגורם בו בחרתם יכול להיות מוצג כדו"ח, מכתב מפורט או מצגת ובה הסברים על הביעה ונימוקים לגבי הפיתרון המומלץ. כמו כן יש להסביר ולנמק מדוע נבחר דווקא גורם זה על ידכם.
- כתיבת יומן למידה אישי לאורך כל תהליך העבודה.
- כתיבת העבודה בכתב על פי ההנחיות שניתנו בכיתה על ידי המורה.

סיפור מסגרת שני :

עיקר תפקידה של הרשות המקומית מתמקד במתן שירותים, כאשר אחד מהם הוא החינוך. הרשות המקומית חייבת לספק את כל השירותים הדרושים להפעלת מערכת החינוך ביישוב, כולל הסעות לבית-הספר.

מועצת מעלה עירון כוללת בתוכה חמישה כפרים -סאלם, זלפה, מושירפה, מוצמוץ, ביאדה- הנמצאים במרחק של 15 ק"מ זה מזה. אין במועצה תחבורה ציבורית שמחברת בין הכפרים.

כפר סאלם הוא הכפר הרחוק ביותר ובו ממוקם בית הספר התיכון היחיד, שקולט תלמידים מכל הכפרים. בנוסף לכך, בית-הספר התיכון ממוקם מחוץ לשכונות שבכפר סאלם, במקום נידח.

המועצה מספקת נסיעות מאורגנות לבית הספר רק בימי הלימוד הסדירים, מראשון עד חמישי, ורק פעמיים ביום: בבוקר לפני תחילת יום הלימודים ובצהריים בסוף יום הלימודים. למועצה יש מגבלות תקציב רבות, ולטענתה אין באפשרותה לספק הסעות נוספות בזמנים אחרים.

הבעיה היא שבשעות וימים שבהם מתקיימות פעילויות בלתי פורמאליות או מתקיימים לימודים בשעות תגבור, כמו ימי שישי, שבת ואחרי הצהריים, התלמידים נאלצים לבוא לבית הספר ולחזור ממנו בכוחות

עצמם. כמו כן התלמידים מתקשים להגיע לבית הספר אם הם מאחרים להסעות המאורגנות, ואין באפשרותם לחזור הביתה מוקדם יותר ממועד ההסעות, כאשר הם נזקקים לכך (למשל: בשל מחלות ותורים רפואיים, סיום מוקדם של יום הלימודים בכיתה מסוימת).

הבעיה חריפה יותר, כאשר התלמידים נאלצים לבוא אחר הצהריים למבחני בגרות ולסיים בשעות הערב. הנהלת בית-הספר טוענת שאין באפשרותה לסדר מערכת שעות שתתאים להסעות המצומצמות שמספקת המועצה.

ההורים מודאגים, כיוון שתלמידים רבים נוסעים בטרמפים, אולם אין באפשרותם להסיעם ולהחזירם לבית-הספר. הבעיה של מערך ההסעות לבית ספר קשורה לתכנים ועקרונות שלמדתם במקצוע האזרחות

"רשויות שלטון מרכזי ומקומי ומערכת היחסים ביניהן" "זכויות אדם ואזרח"

אתם התלמידים נקראתם לפגישה עם ועדת החינוך של המועצה. בפגישה זו עליכם להציג את הבעיה על כל מרכיביה, אותה חקרתם קודם לכן, וכן פיתרון מומלץ לבעיה שהגדרתם. את הפגישה עליכם ללוות במצגת או בתיק מסמכים מתאים .

בהצגת הבעיה ובפתרונה עליכם להשתמש במושגים מהנושאים הבאים שנלמדו באזרחות : "רשויות שלטון מרכזי ומקומי ומערכת היחסים ביניהן" "זכויות אדם ואזרח" (על המורה להוסיף את מפרט התכנים שנלמדו ועליהם התלמידים צריכים לבסס את עבודתם. הידע והיישום של התלמידים על פרטי התוכן שיוגדרו יופיעו גם במחווה של המורה)

לשם כך עליכם:

לבחור היבט של אחד מהגורמים הקשור לסיפור (תלמידים, מועצה, הורים, הנהלת בית הספר) לנסח בעיה אמיתית העולה מתוך סיפור המסגרת בהתאם להיבט שבחרתם, להציג את הבעיה, להסביר את הרקע שלה בקצרה, לחקור אותה, להציג את ממצאיכם ולמצוא לה פתרון מעשי ומנומק , שיבטא את התכנים והעקרונות שנלמדו באזרחות . לבסוף עליכם להציג את הפתרון הנראה לכם כמתאים ביותר באמצעות תוצר שישכנע את ועדת החינוך של המועצה לבחור בו כפיתרון .
העבודה צריכה להתייחס ל-

- 2 – 3 מקורות אמינים, עדכניים ורלוונטיים לנושא המבירים את הבעיה הספציפית שבחרתם. עליכם לנמק מדוע בחרתם דווקא במקורות מידע אלה.(חומר תיאורטי על מערך ההסעות לבתי הספר –תפקיד המדינה מול תפקיד הרשות המקומית תוך התייחסות להסעות לבתי הספר ולתחבורה הציבורית .)
- קישור והתבססות על ידע נלמד מתחומי התוכן באזרחות "רשויות שלטון מרכזי ומקומי ומערכת היחסים ביניהן" "זכויות אדם ואזרח"
- עריכת שאלון הכולל 20 – 30 נשאלים, 5- 10 שאלות לשאלון או עריכת ראיונות לשלושה מראויינים מתאימים לדון בבעיה כאשר השאלון או הראיונות מתייחסים ובדקים את הבעיה שהקבוצה בחרה לעסוק בה ותורמים להתוויית דרך לפתרון. עליכם לנמק מדוע בחרתם להשתמש דווקא בכלי החקר המסוים (השאלון/ ראיון)

תכנונו : לאילו שכבות גיל ובאילו כפרים הוא יועבר, באיזה אופן, מה יהיה לוח הזמנים לתכנון השאלון, להעברתו ולהצגת הממצאים.

- הצגת הממצאים שנאספו על פי כללי הצגת ממצאים שלמדתם ובדיקת ההלימה בין הממצאים לבין הבעיה שנוסחה על ידי הקבוצה.
- בחירה של פיתרון מעשי לבעיה תוך הנמקה לגבי יתרונותיו ביחס לפתרונות אחרים אפשריים והתייחסות גם לחסרונותיו האפשריים. הפתרון צריך להתבסס על הידע שלכם בתכנים ומושגים שלמדתם בשיעורי האזרחות בנושאים כמו: "רשויות שלטון מרכזי ומקומי ומערכת היחסים ביניהן" "זכויות אדם ואזרח". (כולל הפירוט שהמורה הגדיר)
- הכנה של מצגת המופנית לועדת החינוך של המועצה. יש להסביר ולנמק מדוע בחרתם בועדת החינוך של המועצה להצגה של פיתרון הבעיה.
- כתיבת יומן למידה אישי לאורך כל תהליך העבודה.
- כתיבת העבודה בכתב על פי ההנחיות שניתנו בכיתה על ידי המורה.

סיפור מסגרת שלישי

רשות מקומית הינה גוף העוסק בניהול העניינים המקומיים של היישוב ובסיפוק מגוון של שירותים לתושביו בתחומי חינוך, רווחה, ניקיון ותברואה למען רווחתם של התושבים. בכניסה לכפר מזרעה בגליל המערבי הוצב שלט גדול אשר קורא לתושבי הכפר לבוא ולהפגין מול בניין המועצה וזאת במחאה על הריחות החזקות הנודפים מאתרי הפסולת של קיבוץ עברון והישוב נס עמים אשר סובבים את הכפר, בעיה שממנה סובל הכפר מזה שנים רבות. המשרד לאיכות הסביבה אינו אוכף את החוק הקיים בנוגע לאטימה מחרסית, הפרדת פסולת ביתית מפסולת תעשייתית ושמירה על מרחק אווירי מיישובים. בעלי ומנהלי אתרי הפסולת טוענים שהם פועלים לפי הסטנדרטים המקובלים. הבעיה של איכות החיים והסביבה בכפר מזרעה קשורה לתכנים ועקרונות שלמדתם במקצוע האזרחות: "רשויות שלטון מרכזי ומקומי ומערכת היחסים ביניהן" "זכויות אדם ואזרח" (על המורה להוסיף את מפרט התכנים שנלמדו ועליהם התלמידים צריכים לבסס את עבודתם. הידע והיישום של התלמידים על פרטי התוכן שיוגדרו ויופיעו גם במחווה).

עליכם התלמידים לבחור היבט של אחד מהגורמים הקשור לסיפור (רשות מקומית, המשרד לאיכות הסביבה, בעלים של האתר, תושבי הכפר מזרעה) לנסח בעיה אמיתית העולה מתוך סיפור המסגרת בהתאם להיבט שבחרתם, להציג את הבעיה, להסביר את הרקע שלה בקצרה, לחקור אותה, להציג את ממצאיכם ולמצוא לה פתרון מעשי ומנומק, שיבטא את התכנים והעקרונות שנלמדו באזרחות "רשויות שלטון מרכזי ומקומי ומערכת היחסים ביניהן" "זכויות אדם ואזרח" (כולל הפירוט שהמורה הגדיר), לבסוף עליכם להציג תוצר המייצג את הפתרון הנראה לכם כמתאים ביותר לפתרון בעיה זו.

העבודה צריכה להתייחס ל:

- 2 – 3 מקורות אמינים, עדכניים ורלוונטיים לנושא המבחרים את הבעיה הספציפית שבחרתם. עליכם לנמק מדוע בחרתם דווקא במקורות מידע אלה.
- קישור והתבססות על ידע נלמד מתחומי התוכן: "רשויות שלטון מרכזי ומקומי ומערכת היחסים ביניהן" "זכויות אדם ואזרח" (על המורה להוסיף את מפרט התכנים שנלמדו ועליהם התלמידים צריכים לבסס את עבודתם. הידע והיישום של התלמידים על פרטי התוכן שיוגדרו ויופיעו גם במחווון
- עריכת שאלון הכולל: 20 – 30 נשאלים, 5-10 שאלות לשאלון או ראיונות לשלושה מרואיינים מתאימים לדון בבעיה כאשר הראיונות מתייחסים ובודקים את הבעיה שהקבוצה בחרה לעסוק בה ותורמים להתוויית דרך לפתרון. עליכם לנמק מדוע בחרתם להשתמש דווקא בכלי החקר המסוים..
- הצגת הממצאים שנאספו על פי כללי הצגת ממצאים שלמדתם ובדיקת ההלימה בין הממצאים לבין הבעיה שניסחה הקבוצה.
- בחירת פיתרון מעשי לבעיה תוך הנמקה לגבי יתרונותיו ביחס לפתרונות אחרים אפשריים והתייחסות גם לחסרונותיו האפשריים. הפתרון צריך להוכיח את הידע שלכם על התכנים ומושגים שלמדתם בשיעורי האזרחות בנושאים: "רשויות שלטון מרכזי ומקומי ומערכת היחסים ביניהן" "זכויות אדם ואזרח" (כולל הפירוט שהמורה הגדיר)
- הכנת תוצר סופי המופנה לגורם שנראה לכם מתאים שעשוי לסייע בישום הפתרון אותו אתם מציעים. התוצר המופנה לגורם בו בחרתם יכול להיות מוצג כדו"ח מכתב, מצגת ובו הסברים לגבי הפיתרון המומלץ. כמו כן יש לנמק מדוע נבחר דווקא גורם זה על ידכם.
- כתיבת יומן למידה אישי לאורך כל תהליך העבודה .
- כתיבת העבודה בכתב על פי ההנחיות שניתנו בכיתה על ידי המורה .

אפשרויות לעבודה בקבוצות :

- א. קבוצה א' תוכל לבדוק את הבעיה מנקודת מבטה של הרשות המקומית.
- ב. קבוצה ב' תוכל לבדוק את הבעיה מנקודת מבט של המשרד לאיכות הסביבה.
- ג. קבוצה ג' תוכל לבדוק את הבעיה מנקודת מבטם של בעלי ומנהלי האתרים.
- ד. קבוצה ד' תוכל לבדוק את הבעיה מנקודת מבטם של התושבים .

סיפור מסגרת רביעי

בשנתיים האחרונות הגיעו תלונות רבות של בני נוער על אפשרויות הבילוי המועטות שיש להם בעיר רעננה. לטענתם של בני הנוער, עיריית רעננה צריכה לדאוג למקומות בילוי כחלק מהשירותים החברתיים שעל העיר לספק לתושביה.

העירייה החליטה להקים ועדת היגוי ובקשה מכם להיות שותפים פעילים בה.

מטרת ועדת ההיגוי לבחון את מידת שביעות הרצון מהמצב הקיים ולבדוק את הצרכים והעדפות של בני הנוער ולהציע הצעות לשיפור. עליכם התלמידים להציע פיתרון לבעיה שיבטא את התכנים והעקרונות שלמדתם בשתי יחידות החובה: "רשויות שלטון מרכזי ומקומי ומערכות היחסים ביניהן", "עקרונות הפלורליזם", "זכויות האדם והאזרח", "מנגנוני פיקוח ובקורת", "קבוצות אינטרס" (על המורה להוסיף

את מפרט התכנים שנלמדו ועליהם התלמידים צריכים לבסס את עבודתם. הידע והיישום של התלמידים על פרטי התוכן שיוגדרו ויופיעו גם במחווין).

מאחר ומדובר בקבוצות נוער שונות, אתם יכולים לבחור באחת מקבוצת נוער (דתיים, עולים חדשים מרוסיה או מאתיופיה, חילוניים) ולהתמקד בה לאור הצרכים השונים שלה.

נקבעה לכם ישיבה בתאריך 30.12.2008 עם ראש העיר והמועצה לצורך הצגה המתייחסת לתהליך תכנון הסקר, להצגת הממצאים ולהצעות לשיפור (המבוססות על ממצאי הסקר) באמצעות מצגת ותיק הכולל את תיעוד תהליך הסקר ואת תוצאותיו.

בעבודה אתם נדרשים להתייחס ל-

- 2 – 3 מקורות אמינים, עדכניים ורלוונטיים לנושא המבירים את הבעיה הספציפית שבחרתם. עליכם לנמק מדוע בחרתם דווקא במקורות מידע אלה. קישור והתבססות על ידע נלמד מתחומי התוכן: "רשויות שלטון מרכזי ומקומי ומערכות היחסים ביניהן", "עקרון הפלורליזם", "זכויות האדם והאזרח", "מנגנוני פיקוח ובקורת", "קבוצות אינטרס"
- עריכת שאלון הכולל 20 – 30 נשאלים, 5-10 שאלות לשאלון או ראיונות לשלושה מרואיינים מתאימים לדון בבעיה כאשר הראיונות מתייחסים ובודקים את הבעיה שהקבוצה בחרה לעסוק בה ותורמים להתוויית דרך לפתרון. עליכם לנמק מדוע בחרתם להשתמש דווקא בכלי החקר המסוים.
- הצגת הממצאים שנאספו על פי כללי הצגת ממצאים שלמדתם ובדיקת ההלימה בין הממצאים לבין הבעיה שניסחה הקבוצה.
- בחירה של פיתרון מעשי לבעיה תוך הנמקה לגבי יתרונותיו ביחס לפתרונות אחרים אפשריים והתייחסות גם לחסרונותיו האפשריים. הפתרון צריך להוכיח את הידע שלכם על התכנים ומושגים שלמדתם בשיעורי האזרחות מתחומי התוכן: "רשויות שלטון מרכזי ומקומי ומערכות היחסים ביניהן", "עקרון הפלורליזם", "זכויות האדם והאזרח", "מנגנוני פיקוח ובקורת", "קבוצות אינטרס" (כולל הפירוט שהמורה הגדיר).
- הכנת תוצר סופי המופנה לגורם מתאים שעשוי לסייע בישום הפתרון אותו אתם מציעים או לקדם את הפתרון לבעיה. התוצר המופנה לגורם אותו בחרתם יכול להיות מוצג כמכתב, מצגת ובה הסברים על הבעיה ונימוקים לגבי הפיתרון המומלץ. כמו כן יש להסביר ולנמק מדוע נבחר דווקא גורם זה על ידכם.
- כתיבת יומן למידה אישי לאורך כל תהליך העבודה.
- כתיבת העבודה בכתב על פי ההנחיות שניתנו בכיתה על ידי המורה.

